

Փ Ո Ւ Ն Զ

ՕՐԱԳԻՐ

ԹԻՒ 8

ԵՐԵՎԱՆԻ

1867 ՆՆՊՏԵՄԲԵՐ 12

Ամեն օր կհրատարակի : — Հատը առ այժմ 20 ուղողը 40 դր. պիտի վճարէ 100 թուոց համար ուրց համար, թղթատարութեան ծախքէ ազատ անգամի համար :

Փարայ է : — Մայրաքաղաքիս մէջ բաժանորդ ըլլալ իսկ դաւանաց մէջ 45 դր. դարձեալ 100 թը ըլլալով : — Ծանուցման տողը 40 փարայ է մեկ

Ա Ձ Գ

Որոշեցինք, առաջիկայ ուրբաթ աւուր թերթով լրացնել օրագրոյս բոլոր նախկին բաժանորդաց ունեցած պարտքերնիս : Ուստի, այս օրէն կիմացունենք թէ՛ ո՛վ որ կբարեհաճի յիշեալ օրէն յետոյ դարձեալ իբրեւ բաժանորդ մեր օրագիրն ամեն օր ստանալ, պարտի օր յառաջ ցրուչաց ձեռք կամ ուրիշ միջոցաւ մը ճանուցանել մեզ՝ կանխաւ վճարելով միայն բաւանուն զոր 100 թուոց համար :

Իսկ դաւանաց մէջ եթէ դարձեալ բաժանորդ ըլլալ ուղողներ գտնուին, մեծարոյ հոգաբարձուաց կամ ուղղակի մեր ձեռք կրնան ստանալ 100 թուոց համար կանխաւ 45 դր. առ մեզ հասուցանելով և միանգամայն ազատ ըլլալով թղթատարութեան ծախքէ :

Կողաչենք ո՛վ որ պարտք ունի մեզ, թէ՛ ի պիտի և թէ՛ ի գաւառ, բարեհաճի անյապաղ մեր ձեռքը հասուցանել հերթիք սեպտեմբր ալիս իսկ ուղացունելն :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ

Եզիպտոսի իշխանութեան պաշտօնէից մէջ փոփոխութիւններ եղեր են : Բա-

ղիպ փաշան՝ Բողոմիւսն նախագահութեանէն զատ, վանձային՝ ներքին և առևտրական գործոց պաշտօնեայ անուանուեր է : Կուպար փաշան արտաքին գործոց պաշտօնէութեան մէջ վերահասանաւոր է : Աւրիշ նորընտիր պաշտօնեաներ ալ կան, բայց հեռագիրն անյայտ ձգած են անոնց անունները :

(Օգոստ. Սուլթանին կողմանէ բարձր խորհիւն շնորհուած նորարարութեանց հրովարտելը կարգացուեր է հանդիսիւ :

— Օսմանեան կառավարութեան կողմանէ Սըրպի շնորհուած բերդերէն մէկուն մօտ, նախնի երեւելի օսմանցիի մը դամբանը քակեր են օրըպցիք : Երգարեւ պատիւ չբերէր Սըրպի իշխանութեան, եթէ սառագիւ փութացեր է յիշեալ դամբանը քակել՝ տաւնց իմաց տալու որու օր անկ է :

— Հեռագիր մը յատկապէս լուր կուտայ թէ՛ բոլոր լուրերը Գրքմի մէջ Ռուսաց Եղեկապետ կայսեր հետ բարձր Գոթա փաշայի տեսակցութեանց վրայ կխօսին, և կպնդեն թէ Եղեկապետ կայսեր խօսքերը Տաճկաստանի նկատմամբ թշնամական եղած են :

Չեմք կրնար գիտողութիւն մ'ընել այս հեռագրին վրայ, որովհետեւ Գրքմի տեսակցութիւնը տակաւին բացայայտ կերպիւ ճանուցուած չէ :

— Կիմանամք թէ բարձր Գազել

Սուլթան փաշան կիւրակէ օրը պատիւ ունեցեր է օգոստ . Սուլթանին հետ երկար տեսակցութիւն մ'ընեկը :

ԱՐՏԱՔԻՆ

Հոռմէն-եկած հեռագիր մը կճանուցանէ թէ՝ Արարիպալտի Հոռմայ սահմանը անցնող կողմնակիցներուն հրաման ըրեր է որ ամսոյս 16 ին սկսին ապստամբական գործողութեանց : Իսկ Խաալիոյ պաշտօնական լրագիրք ընդհանրապէս կը հրատարակեն թէ՝ իտալական կառավարութիւնը կարիպալտեանց այսպիսի շարժմանց առաջին առած է : Բնդարձակ տեղեկութեանց սպասել հարկ է՝ իրարու հակառակ եղող այս երկու լոյս ստոյգն իմանալու համար :

— Մեքսիկայի մէջ 200 ի չափ զինուորական հրամանատարք բանտարկուեր են , ամբաստանուելով թէ յուարեզի հակառակ վարուած են :

— Եստուրիոյ կողմնակից զօրապետ մը հրաման ըրեր է որ բանտարկուին Մեքսիկա դարձող քահանաները :

— Լոսանի վաճառականք , Հապէ-չաստանի հետ Ենզղիոյ կառավարութեան պատերազմ՝ բանալը չեն ուզեր :

— Նաբոնի կայսրը յայտարարութիւն ըրեր է թէ՝ Հիվոնաւահանգիստը եւրոպացի վաճառականաց համար քաց է , և թէ՝ եւրոպացիք այսուհետեւ կրնան Եւսո և Օզագա քաղաքներուն մէջ բնակութիւն հաստատել : — Եհա եւրոպացւոյ մէկ փափաքն ալ կըցուի , թէ և երկար ժամանակ աշխատելէն յետոյ :

— Միացեալ Նահանգաց Վաշինկթըն քաղաքը սեւերու և ճերմակներու մէջ կը խիւ մը պատահելով , երկու կողմանէ առ մարդիկ վերաւորուեր են : Ուրիշ

քաղաքներ ալ այսպիսի դէպքեր պատահեր և վերաւորեալներ եղեր են : — Վերջապէս Եմերիկայի մէջ տակաւին բոլորովին վերցուած չէ մորթի խտրութիւնը :

ԱՂԳԱՅԻՆ

Երէկ՝ ինչպէս արդէն ծանուցած էինք՝ քսանի չափ եպիսկոպոսունք Գում-գափուի Պատրիարքարանը ժողովեցան յատկապէս Կիլիկիոյ և Եղթամարայ կաթողիկոսական խնդրոյն համար : Դա մարտի 16-ը հրահանգեցին յետոյ ցրուերին՝ առանց վերջնական արդիւնք մը արտադրելու : Գեր . Եպիսկոպոսունք իրենց Ս . Նախագահին հետ արգարեալնել լաբիւրինթոսի մը մէջ կգտնուին : Խնդիրը ծայրագոյն դժուարութեան մէջ կտեսնուի : Կշուարին կիման՝ երբ կղերան թէ արդէն լուծուած է եկեղեցաբար և ազգովին . եկեղեցաբար՝ որովհետեւ բաղամիւ եպիսկոպոսներէ և ուրիշ կղերականներէ բաղկացեալ համագումար ժողովով մը վերջին վճիռն արձակուած է . ազգովին՝ որովհետեւ երեսփոխանական ժողովն յենով եկեղեցական վճռոյն անվաւեր հրատարակած է Կիլիկիոյ՝ Նիկողայոս և Եղթամարայ Խաչատուր եպիսկոպոսները : Ս . Պատրիարք Հայրը կոնգրակալ բոլոր Եզգին ծանոյց թէ՝ Նիկողայոս եպիսկոպոս ի սպառ անարժան է Կիլիկիոյ դահուն՝ պժգալի անցեալ մ'ունենալուն համար : Ս . Պատրիարք Հայրը շատ անգամ գրով և բանիւ Բ . Գրան առջև չարաչար վիպեց թէ անընդունելի է անոր կաթողիկոսութիւնը :

Սեր գեր . Հարք մեծ գործ մ'ըրած պիտի ըլլան , և թէ յաջողին նոր վճիռ մը տալ՝ առանց ոստակոխ ընելու Եկեղեցոյն , Եկեղեցականաց , Երեսփոխանութեան և Ս . Պատրիարք Հօր պա-

տիւր: Երբարեւ կցաւ իմք տեսնելով որ
գաւառային ազգայինք այսպիսի խնդրոյ
մը համար իրենց Լաւճնորդաց խնամքէն
զուրկ կգտնուին, մինչդեռ այժմ ինչ-
պէս կանխաւ դիտած եմք՝ աւելի պէտք
ունին անոնց ներկայութեան, կայսերա-
կան կառավարութեան կողմանէ որոշուած
գաւառական նոր կարգադրութեանց
պատճառաւ:

Եհա՛ խնդիր մը, որ բոլոր Եգգին
մեաս կպատճառէ, և շուտով ալ վեր-
ջանալու կերպարանք չունի:

ԱՅՆ ԵՒ ԱՅԼՔ

Գաղղիոյ մէջ նորահասար թնգա-
նօթի մը փորձը կը ըլլայ: Եսիկա թէ և
պզտիկ է, բայց մինչև հիմա հնարուած
թնգանօթներէն աւելի գործ կընայ տես-
նել հղեր: Գործածութեան եղանակը
առ այժմ 5—10 ջորապետներէ զատ մարդ
չգիտէ, բայց միայն կըսուի թէ՛ այս
թնգանօթը 2500 մեթր հեռուն զտնուող
և երկու սանթիմէթը հաստութիւն ու-
նեցող երկաթ տախտակ մը կընայ ծա-
կելու ու անցնիլ, և թէ՛ մէկ վայրկենի
մէջ քսան անգամ կնետուի և բոլոր
գործողութեանց համար երկու հոգի բա-
ւակաւ են:

Եյսպիսի թնգանօթի մը գիւտը Բը-
րուօիոյ մէջ իմացուած ըլլալով, գաղտ-
նի գործակալներ շրջուել են սովորելու
համար: Սակայն գաղղիական ոստիկա-
նութիւնը լսելով թէ գործաւորի կեր-
պարանօք բրուսիացիներ հետամուտ են
թնգանօթին վրայ տեղեկութիւններ ըն-
դունելու, նա՛ ալ դարձեալ գործաւորի
կերպարանօք լրտեսներ հաներ է: Եյս
վերջինները բրուսիացիները գտած և այն-
պէս ձևացուցած ըլլալով թէ իրենք տե-
ղեկութիւն ունին, բրուսիացիներէն գի-

նետուն հրաւիրուել են հոն բերաններ-
նէն առնելու համար: Բայց գաղղիացի
լրտեսք դիտմամբ վէճ հաներ են, զոր ոս-
տիկանք պատճառ բռնելով՝ մէջ մտնը
և բրուսիացիները բռնը են: — Բրու-
սիացւոց տակաւին սպասել պէտք է գաղ-
ղիացւոց խորագիտութեան հաւաստը գա-
լու համար:

— Գաղղիոյ բժիշկներէն մէկը թո-
բախտի (վէրէմ) դարմանը գտնելով,
հիւանդանոցի մը մէջ փորձն ըրեր և ապ-
րելու յոյս չունեցող շատ հիւանդներ բը-
ժշկեր է: Յիշեալ բժիշկը թորախ-
տիւ հիւանդացողներուն նախ կիր
(բիրէճ) հոտւրտալ տալով, թորին մէջ
ժողովուած պաշտները կհանէ և ետքը
մէկ քանի գեղեր գործածելով թորերուն
վէրքերը քիչ ժամանակի մէջ կբժշկէ ե-
կեր:

Մարդկութեան համար ամենամեծ
ծառայութիւն մ'ըրած պիտի ըլլայ, և
արդարեւ կյաջողի այս գիւտը:

— Մաճարաստանի մէջ մօտեքս «դան-
ճային ընկերութիւն» անուամբ պանքա
մը բացուելով, գրամաղլխի համար ծա-
խու հանուած բաժնեատոմսերը խիստ մեծ
հաճութեամբ ընդունուել են, այնպէս որ
100 բաժին ուղղին հաղիւ երկու բաժին
տրուել է: Եյսպիսի ջերմ ընդունելու-
թիւն մը գրեթէ և ոչ մէկ երկէր մը
տեսնուած է:

— Եմբիկայի լրագրապետներէն մէկը
օրը մէկ քանի անգամ փորբիկ յաւել-
ուածներ կհանէ հղեր, թուղթը մեր գիտ-
ցած Բըլէ—հէլէյին նման հէլէյէ մը
ըլլալով, իսկ մեղանի տեղ չէլուէ գոր-
ծածելով, որով առնողները կարգալէն
յետոյ կուտեն հղեր: Եյս լուրը խիստ
զարմանալի կթուի մեզ:

— Վիեննայի մէջ պարտուց համար
բանտարկեալ տասը մարդիկ ընկերու-

Թեամբ գներ են վիճակահանութեան մը տասը տոմսակները : Բաղդը այս խեղճերուն համար յաջող երթալով, վիճակահանութեան երկրորդ թիւը իրենց ելեր և հետեւաբար 400 հազար զոշ շահեր են, որով պարտքերնին վճարելէն զատ իրենց ալ բաւական զբամագլուխ մը մընացեր է :

— Պուրբէշէ մէջ տեղացի և օտար ուսումնականներէ բաղկացեալ ժողով մը կազմուեր է, Ռումանիոյ աղգային լեզուն բարեկարգելու և կանոնաւորելու համար : Ժողովուրդը շատ դժէ է եղեր այս կազմութեան վրայ : — Կեդուի բարեկարգութեան պէտքը շատոնց ի վեր մեր ազգին համար ալ զգալի եղած է, բայց մինչև հիմա ո՛չ ոք հոգ տարած է զայն ընդհանրապէս բարեկարգելու միջոցներուն : Կրնամք ըսել թէ՛ որչափ հոյ, այնչափ ալ հայ լեզու կայ :

— Ըմբռնարարութիւնը, որ հիմա շատ տեղ պարապ բան մը սեպուած է, Մարսիլիոյ մէջ տակաւին կտեսնուի : Յիշեալ քաղաքին մէջ երեւիլ ըմբռնարտներ գտնուելէն զատ, իբրեւ կարգ մը արհեստաւորք՝ իրենց զլխաւոր ունին : Մօտերս անձանթի մէկը զրեր է այս զլխաւորին թէ կուղէ ըմբռնարարութեան գալ, բայց երեսը ծածկուած ըլլալու պայմանաւ : Բնծանթին կրկին զրութեանց ու թախանձանաց վրայ, հողիւ ընդուններ են ըմբռնարարի՝ ըստ որում իրենց բաջութեան ու ծարտարութեան վրայ մեծ համարում ունենալով, անձանթի մը հետ կ'առեկու չեն զեջանիք եղեր : Արջապէս որոշեալ օր մը յիշեալ անձը, երեսը ծածկեալ, անոնց ասպարէզը կուգայ, շատ յանձնապատան ըմբռնարտներ զէմը կ'ենեն՝ վայրկեան մը մէջ յաղթել կարծեւով, բայց ընդհակառակն ամենքն ալ կ'այդ

թուին և տինկոր կ'զառնան : Եսպէս, երկու երեք օր անձանթին կ'մնայ յաղթութիւնը, և բոլոր Մարսիլիոյ մէջ կտարածուի համբար : Սակայն մինչև հիմա հասկցուած չէ ո՛վ ըլլալը՝ ինքզինքը յայտնած չըլլալուն համար : Եզնուութեան, շարժումաճբէն, և ձեռքէն միայն կ'մտարերուի եղեր թէ աղնուական ընտանիքէ մ'է :

— Փալիզի մէջ հրատարակուող հրեայ լրագիր մը կ'անուցանէ թէ հրեայ ազգը բոլոր աշխարհի մէջ 7 միլիոն կ'աշուի, կէսը՝ Եւրոպիոյ, և միւս կէսը ուրիշ տեղեր ըլլալով : Ռուսաստանի մէջ՝ 1,200,000, Եւրոպիոյ մէջ՝ 850,000, և Բըրուսիոյ մէջ՝ 285,000 հրեայ կ'աշուին եղեր : Իսկ Ֆրանքֆորթի բնակչաց 16 ին, և Չուիցերիոյ ու Նորվեկիոյ մէջ 1000 ին մէկը հրեայ են, կ'ըսէ : Հրեայք ոտք անգամ չեն կրնար կոխել եղեր Սպանիա և Բորթուկալ, ասկէ 300 տարի յառաջ նոյն կողմերէն արտօքուած ըլլալուն համար :

ԾԱՆՈՒՅՈՒՄ

Ղուղղունձուխի նաւամատուցին կից, Հայոց Եկեղեցւոյն դիմացը, ծովեզերեայ դեղեցիկ բնակարան մը վարձու պիտի տրուի : Ունի ինը սենեակ, ընդարձակ պարտէզ մը, երկու բաղնիք՝ մէկը ծովու համար, և այլն :

Վարձել ուղղող կրնայ լրացրոյս արշնօրէնին ընդունիլ կարեւոր եղած տեղեկութիւնները :

ՏԵՕՐԷՆ ԵՒ ՏԵՐ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԴՐՈՒԹԻՒՆ Ե. Յ. Ե. ՄԻՆԱՍԵՆ